

WILLIAM SHAKESPEARE

JULIA &
ROMEO

vertaling en bewerking

tom blokdijk

Voor Eva Lemaire MooiWeer&Zo

2017

Personen

De Vorst

Romeo Montacchi, een jaar of dertig

Mercutio, ook zoiets

Julia Capuletti, net achttien jaar

Paris, midden veertig

Vader Capuletti, midden zestig

Tebaldo Capuletti, nog geen twintig.

Pater Lorenzo, leeftijdloos

© Alle rechten voorbehouden.

De rechten van William Shakespeare zijn verlopen.

Voor de rechten van Tom Blokdijk:

tomblokdijkrechten@kpnmail.nl

Inleiding

Dat deze bewerking *Julia en Romeo* heet, heeft een praktische reden. In De Nieuwe Toneelbibliotheek is al een bewerking van dit stuk van mijn hand opgenomen: Boekje #267, Bibliotheek nr 522. Die maakte ik voor Lucas de Man bij het Zuidelijk Toneel, op basis van zijn ideeën. Een paar jaar later vroeg Eva Lemaire van de jonge toneelgroep MooiWeer&Zo in Rotterdam om een nieuwe bewerking, op basis van haar ideeën. Daarbij kwam - uiteraard, zou ik zeggen – het focus veel meer op Julia te liggen. Je maakt met haar dan ook eerder kennis dan met hem. Was de Julia voor Lucas de Man zo'n jaar of vijfendertig en een succesvolle juriste, deze Julia is achttien. En niet alleen Romeo laat haar in de steek door een moord te plegen waardoor hij wordt verbannen, ook haar vader houdt zich niet aan zijn beloftes. En de oudere en succesvolle huisvriend Paris aan wie haar vader haar wil uithuwelijken is opeens niet meer de aardige 'tweede vader' die hij altijd voor haar was. Maar hoe beschadigd ze ook is, ze is niet kapot te krijgen. Ze wil leven.

Proloog

Een plein in Verona. Keiharde dance-muziek. Alle acteurs, behalve Vader Capuletti en Pater Lorenzo, dansen uitgelaten, op het extatische af, op de muziek. Twee van de dansers, een Montacchi en een Capuletti, botsen pet ongeluk tegen elkaar op. Er ontstaat een vechtpartij, eerst tussen die twee, maar al gauw van iedereen. Julia gaat ervandoor. Er worden dolken getrokken. Er vloeit bloed, bij leden van beide families. Er klinken sirenes. De dansers stuiven weg. Donkerslag.

Het beeld van een persconferentie. Paris staat naast de vorst.

De vorst

op.

Vandaag zijn voor de derde keer in één jaar tijd
hier in Verona straatgevechten uitgebroken
tussen Capuletti's en Montacchi's, twee
eerbiedwaardige families, even groot in macht,
in rijkdom en in aanzien. Weer heeft er bloed gevloeid.

Pauze.

Hoe de jarenlange vete tussen die
families is ontstaan, geen mens die het nog weet.
Niemand is in staat om tussen hen verschillen
aan te wijzen en heeft mij ooit een goede reden
kunnen geven voor die eindeloze vecht-
partijen. Zeg mij, hoe kan ik een conflict beslechten
dat nergens over gaat?

Pauze.

Ik veroordeel elk van
deze twee families tot een boete van
vierhonderd dukaten. En ik heb een wet
getekend: wie nu nog eens vecht, hem wacht de strop.

Eerste bedrijf

Scène 1

De kamer van Julia Capuletti.

Julia

op, smijt de deur van de kamer achter zich dicht. Somber:

Als zelfs je eigen moedeloze ik je al
te veel is, vermijd dan het gezelschap van de mensen.

Als zelfs de verrukking van de dans niet heilig
is, als bloed uit wonden gulpt, als knuppels botten
breken, dan tuimel ik mijn zelfgeschapen hemel

uit en stort als Icarus ter aarde. Dansen

is het enige, dat dit lamme, lusteloze

leven glans geeft. Het eindeloos herhalen

van dezelfde handelingen - slapen, opstaan,

jezelf wassen, eten, leren, lezen, spelen,

babbelen en wandelen en opzitten

en pootjes geven, weer eten, en weer drinken, praten,

uitkleden en slapen gaan - is dat waarom

het in het leven gaat? Is er iets dat wel

zin heeft? Kennis verzamelen? Met welk doel?
Vaardigheden aanleren. Opnieuw: waarvoor?
Om uit te blinken? Om scheppen geld te gaan verdienen?
Mijn vader heeft al veel meer dan ik in mijn hele
leven uit kan geven. In theaters van
acteurs noodlottige verhalen aanhoren?
Een geesteloze tussen geestelozen ben ik.

Paris

op.

Hé, kwikstaartje. Hé, lammetje! Aan 't somberen?

Julia

Hoi, Paris. Waarom niet? *Grijnst:* Het zal de leeftijd wezen.

Paris

Julia, doe niet alsof je nog een kind bent.

Je bent achttien, dus een vrouw. Wees vrolijk. Draai
de knop om. Als kind kon je dat al. Je was vier,
joeg de duiven op, viel voorover van een
trappetje, sloeg met je hoofd tegen een balk
en krijste als een varken voor de slacht. Je vader

kwam, tilde je op. Je had een buil hier op je voorhoofd als een duivenei. Hij zei: 'Viel je voorover, liefje? Later als je groter bent, dan val je achterover, en dan zal je schreeuwen van plezier.' Meteen hield je met huilen op. En wat zei je? 'Ja.' Weg tranen. Enkel: 'Ja.'

Julia

Maar nu ben ik geen kind meer, mag ik somberen.

Paris

Toch niet omdat de tijd van achterovervallen is gekomen, hè? Die pijn leidt tot genot en tot geluk. Wat is er mooier dan het moeder zijn?

Julia

Paris, hou op. Ik een kind? Nog in geen twintig jaar.

Paris

Je bent je vaders feest toch niet vergeten? Maak je mooi en stort je in het feestgewoel, de jonge mannen staan te dringen. Maar eerst dans je met mij.

Julia

hogelijk verbaasd:

Doe niet zo raar. Dans jij nu maar met Rosalind.

Duidt Rosalinds weelderige vormen aan.

Allebei in verschillende richtingen af.

Scène 2

Een kamer in het huis van de Capuletti's.

Vader Capuletti

op.

Zo, de boete is voldaan. Alweer vierhonderd dukaten naar de maan door dat geknok met die Montacchi's. Dat gelazer kost mij een vermogen. Eén troost heb ik: die ellendeling, die etterbak van een Montacchi, die dokt evenveel.

Paris

Ik doe er aan het hof alles aan om verdere conflicten te vermijden. Maar nu kom ik, als het mag, weer op mijn aanzoek terug. Meneer Capuletti, ik verlang naar niets zo zeer als trouwen met uw dochter Julia.

Vader Capuletti

Paris, ze is net achttien.

Alsjeblieft, laat nog wat zomers bloeien en
verwelken, dan pas is ze rijp om bruid te zijn.

Paris

Veel jongere dan Julia zijn nu al blije moeders.

Vader Capuletti

Paris, mijn kind is nog een vreemde in de wereld.
En zij is mijn hoop: de grond, de stut van mijn bestaan.
Mijn vrouw en wat ik verder nog aan kind'ren had
verzwolg de tijd, zij rusten al onder de aarde.

Paris

Maar trouwt ze mij, dan wint u weer een zoon, en meer.

Vader Capuletti

zwijgt even.

Ik weet waarop je doelt. Zij is mijn erfgenaam.
Mijn handelsbank...

Paris

... 'waarop heel Verona draait'...

Vader Capuletti

... is - na mijn dochter - mijn dierbaarste bezit.

Pauze. Realiseert zich opeens iets.

Jou kan ik die toevertrouwen. Mijn krachten nemen af. Hoe eerder jij haar trouwt, des te geruster zal ik zijn.

Realiseert zich weer iets.

Maar eerst moet jij haar hart weten te winnen. Ik laat mij hierin leiden door haar keus. Zegt zij ja, dan volg ik en heb jij mijn woord. Drie dagen later kunnen jullie dan al trouwen.

Pauze.

Vanavond geef ik hier een feest, zoals vanouds. Ik heb al mijn vrienden uitgenodigd. Dus ook jou. Probeer haar in te palmen.

Paris, toch tamelijk verbijsterd, af.

Scène 3

De kamer van Julia.

Vader Capuletti

Julia! Julia! Julia!

Julia

Papa! Papa! Papa!

Vader Capuletti

op.

Mijn vlindertje! Mijn lieveling! Mijn apengatje!

Mijn enige! Jij, vreugde van mijn oude dag!

Pauze.

Vandaag moet ik eens ernstig met je praten.

Julia

Papa! U kijkt alsof u afscheid van mij nemen

gaat! Blijf, alstublieft, laat mij niet in de steek!

Vader Capuletti

Julia, ik verlaat jou niet. Jij gaat mij verlaten. Je gaat verhuizen. Maar je blijft hier in Verona wonen. Bij een and're man.

Julia

Ik moet gaan trouwen. Echt? Dat is iets waar ik nog niet van droom. *Pauze*. Laat me nog een paar jaar wachten. *Pauze*. U hebt mama op haar sterfbed toch beloofd dat ik beslissen mocht, dat ik zelf mocht kiezen?

Vader Capuletti

Dat mag je ook, maar je moet wel nu je keuze maken.

Julia

U hebt al iemand, hè?

Vader Capuletti

Er is om je hand gevraagd.

Door iemand die mijn zegen heeft. Verona kent geen man als hij. Gods pen schreef grote schoonheid in zijn lijf, zijn armen, benen, in zijn staan en lopen, maar het allermeest in zijn gezicht. Mooi is

hij, en rijk, kent iedereen, familie van de vorst, beheert de schatkist van de staat...

Julia

verbijsterd:

Paris. Echt, bedoelt u Paris?

Vader Capuletti

heeft nog niets door.

Hij is betrouwbaar,
eerlijk, aardig, rustig, niet van zijn stuk te brengen...
Ik denk, je zou voor hem beslist iets kunnen voelen.

Julia

Papa, hij komt hier al mijn hele leven over huis! Hij is zorgzaam, luistert goed, hij beurt me op, ik moet soms om hem lachen. Ik voel me veilig bij hem. Hij is meer een soort van vader.

Vader Capuletti

heeft nog steeds niets door.

Dat klinkt goed. Hij komt vanavond op ons feest.

Laat uit jouw oog de liefdespijl naar hem op zoek gaan.

Af.

Julia

Ja, Cupido is blind. Dat moet ook wel in dit geval.

Af.

Scène 4

Buiten de stad.

Romeo

Als zelfs je eigen moedeloze ik je al
te veel is, vermijd dan het gezelschap van de mensen.
Pauze. Nog een uur, dan spreidt de goddelijke zon
zijn gouden stralen weer over de oostelijke
hemel, en drijft mijn onrustig hart me weer
dit bos uit en de stad in, sluip ik naar mijn huis,
sluit ik me in mijn kamer op, doe de luiken
voor de ramen, ban zo het daglicht uit en hul mij
in een zelfgeschapen nacht. *Pauze.* Het is waar:
zoveel zwaarmoedigheid moet op den duur noodlottig
wezen. *Pauze.* De liefde lijkt zo aangenaam en zacht,
maar blijkt in de praktijk behoorlijk tiranniek.
Haalt een portret van Rosalind tevoorschijn.
O Rosalind. Als ik jou zie, lach je, stralend
naar iedereen die om je heen staat, begerig in je
op te nemen wat ze jou vertellen willen
en bereid om alles wat er in jou omgaat

met iedereen te delen: elke gedachte, elk
gevoel, al je enthousiasme en genegenheid.
Jij gunt elke man de aanblik van je
schoonheid, biedt je blanke borsten als op schaaltes
aan, en brengt ons in verrukking met de teerheid
en de kwetsbaarheid van jouw zo zachte... buikje.
Jij straalt uit dat jij niets liever willen zou
dan anderen je hart, je ziel en het genot
te schenken van jouw rank en slank en bloedmooi lijf.
Maar niet aan mij. Want zie jij mijn verliefde blikken,
dan sla je dicht. Je weigert terug te kijken, je hult je
in je mantel, keert je van me af. Jij blijft
doof voor elk pleidooi van mijn verliefde stem.
Zelfs gouden sieraden, waarvoor een nog veel rijker
meisje absoluut bezwijken zou, weten
jou niet te verleiden. Ik begrijp niet hoe een
jonge vrouw, zo gul en genereus, in één tel
zo maar in een ijspegel verand'ren kan.
Eén groot feest, dat zou met jou mijn leven zijn,
één voortdurende extase, enkel puur geluk.
Je moet, vrees ik, helaas niets van de liefde hebben.

Mercutio

op.

Romeo, een goede morgen.

Romeo

Wat? Al morgen?

Mercutio

't Is negen uur!

Romeo

Treurigheid verlengt de tijd.

Mercutio

En welk verdriet is het dat nú voor jou de tijd rekt?

Romeo

Wat dacht je? Ik mis de gunst van haar van wie ik houd.

Pauze. Er is hier weer gevochten, hè, heb ik gehoord.

Mercutio

Ja, en de vorst heeft er de doodstraf op gezet.

Romeo

Die haat van de Montacchi's voor de Capuletti's
baart mij zorg. Ik, toch een Montacchi, heb hem
niet, die haat. Liefde voel ik wel, maar die
haat ik. Wat kijk jij nou somber. Je moet niet lachen?

Mercutio

Ik kan wel huilen.

Romeo

Mercutio! Waarom?

Mercutio

Om jouw
verdriet. *Doet hem na*. Ik ben verliefd en 't is zo zwaar...

Romeo

wordt boos.

Mijn eigen leed ligt mij al zwaar op 't hart.
Daar komt jouw verdriet om mij nog bovenop.
Jij bent wel een echte vriend, hè! Je verdubbelt

mijn ellende. Bedankt, Mercutio. Tot ziens.

Wil gaan.

Mercutio

Je doet me onrecht door me zo te laten staan.

Romeo

draait als een blad aan een boom om.

Laat maar. Ik ben mezelf kwijt. Ik voer niks uit,
ik laat mijn werk aan and'ren over. Wat jij hier ziet,
lijkt Romeo - ja toch? - maar is het niet.

Mercutio

Vertel me
zonder gekheid wie het is van wie je houdt.

Romeo

Zonder gekheid: van een vrouw.

Mercutio

Wie had dat gedacht.

Romeo

Zij is geweldig, maar heeft de liefde afgezworen.

Mercutio

Dan heb je geen keus: vergeet aan haar te denken.

Romeo

Ja. Leer mij dan eerst het denken te vergeten.

Mercutio

Kijk om je heen. Er zijn zoveel mooie vrouwen.

Romeo

Als ik dat doe, beseft ik des te meer dat Rosalind de mooiste is en zal me dat nog veel meer pijn doen.

Mercutio

Welnee. Een nieuw vuur dooft het oude automatisch uit. Jij zag haar steeds alléén en woog haar af tegen zichzelf. Kijk nou eens gewoon, dan zie je al die and're meiden om je heen gaan stralen.

Misschien wint Rosalind, of ze blijkt middelmaat.

Ik zal je helpen zoeken. Er is een feest vanavond
bij de Capuletti's. Vooruit, ga met me mee.

De jonge vrouw die dáár niet komt, is jou niet waard.

Romeo

Ik hou niet zo van dat gehops en dat gespring.

Mercutio

Nee, jij moet dansen, Romeo, juist jij, juist nu.

Romeo

Jullie met je lichte zielen hebben vleugels.

Ik heb een ziel van lood, ik kom niet van de grond.

Mercutio

Jij bepakt de liefde met een lading lood?

Maar dat is voor zo'n teer ding veel te zwaar.

Romeo

wordt woedend.

Liefde teer? Hoe kom je daar nu bij. Zij is

ruw en wreed en wild en stekelig als dorens.

Mercutio

Wees niet boos. Ik zit je toch maar wat te jennen.
Je weet dat in onwijsheid veelal wijsheid steekt.

Romeo

Het is niet wijs erheen te gaan. Ik heb gedroomd.

Mercutio

citeert een tekst die Romeo goed kent:

'Dromen zijn de bastaards van een onge oefend
brein, verwekt door niets dan ijle fantasie,
in wezen net zo licht als lucht, en grillig als
de wind, die nu de ene, dan de andere kant
op waait.' En wie schreef dit fraais? Romeo!

Romeo

praatte met de laatste regels mee. Dan:

Ik heb een voorgevoel. Er gaat iets vreselijks
gebeuren op dit feest. Iets dat aan dit verstikkend
en door mij ver afschuw d leven door een vroege

dood een einde maken zal. *Pauze. Grijnst:* Goed, we gaan.

Beiden af.

Scène 5

Het feest bij de Capuletti's. Ze zijn er allemaal: Romeo, Julia, Paris, Mercutio, Vader Capuletti, en Tebaldo, ook een Capuletti en een neef van Julia. Romeo danst alleen, net als Julia, die zonder dat iemand het merkt Parijs weet te ontwijken. Als Julia en Romeo elkaar tijdens het dansen zien, blijven ze opeens midden in het tumult staan.

Julia

staart naar Romeo.

Mijn god, wie mag hij zijn?! Een zwarte ster lijkt hij,
één bonk duis'tre energie, die alles aantrekt
om hem heen. Niemand waagt zich in zijn buurt,
wil niet aangezogen worden, opgeslorpt.

Maar het vuur dat brandt onder die harde korst
van somberheid, verteert je niet, neemt alles in zich
op zoals het is, verheft het tot een hoog're,
onvergank'lijke substantie. De ziel in hem
die dat vuur aanblaast, verenigt zich met elke ziel
die zich met heel haar lichaam aan hem overgeeft,
laat beide zielen gloeien, elkaar gelukkig maken.

Romeo

staart naar Julia.

Mijn god, wie mag zij zijn?! Onder het zwartfluweel omhulsel van haar somberheid, fonkelen haar ziel en geest, ineengevloeid, als een diamant. Zij straalt van binnenuit en laat die stralen zo maar stromen, zodat iedereen haar warmte voelen kan. Zij is te mooi voor deze aarde.

Hield ik eerder van een vrouw? 'k Geloof van niet.
Ik ken de ware schoonheid nu pas, sinds vannacht.

*Ze dansen weer, dichterbij elkaar, twee vulkanen die elkaar naderen.
Tebaldo, een Capuletti, krijgt dat in de gaten. Als het nummer afgelopen is, gaat hij naar Vader Capuletti en neemt hem apart.*

Tebaldo

Die man bij Julia, dat is toch Romeo?

Vader Capuletti

Ja. Hoezo?

Tebaldo

Maar dat is een Montacchi. Hoe waagt die kerel het om in de buurt te komen bij uw dochter? Dit is een Capulettifeest. Gaat hij dat vergallen!?

Vader Capuletti

Wat is er nou, Tebaldo? Waarom die razernij? Ze dansen samen, ja. Nou en? Hij heeft voor zijn vaders handelshuis en voor de stad al heel wat voor elkaar gekregen. Hij is slim, voorzichtig, en heeft respect voor ons. Luister, voor geen goud wil ik dat hij door jou beledigd wordt, laat staan aangepakt. Na die vechtpartij vandaag mag het niet nog eens uit de hand gaan lopen. Hij meende het beslist met dat decreet, de vorst, vanmorgen, dat het je de kop kost als je nog eens vecht.

Loopt weg.

Tebaldo

U kunt mijn woede wel tot kalmte dwingen, maar verdwijnen doet die niet. Zij is de enige, die, eenmaal volop vrouw, misschien begrijpen kan

wat er in mij kookt en woedt en kan ontploffen.

Die Romeo blijft met zijn poten van haar af.

Zo niet, dan zal hij daarvoor boeten... Dan is hij dood.

Loopt weg.

De muziek stopt. Romeo steekt zijn hand uit en raakt

Julia aan. Zij maakt zich met een elegante draai uit

die 'aanraking' los. Tebaldo kijkt van veraf toe.

Romeo

Als mijn hand dit heiligdom ontwijdt,

laat dan mijn lippen boeten met een kus.

Julia

zwijgt.

Romeo

Zeg mij, heeft een heilige geen lippen?

Julia

Je weet, een heilige blijft altijd stil,

ook als ze het gebed verhoren wil.

Romeo

Dan pluk ik de vergeving van je mond.

Legt zijn hand in haar nek en kust haar.

Julia

Nu ging je wandaad over op de mijne.

Romeo

Geef dan terug, dan blijf ik jou wat schuldig.

Julia

legt haar hand in zijn nek en kust hem.

Paris

roept Julia!

Ziet haar, komt.

Kom mee, ze beginnen weer.

*Julia ziet haar vader van een afstand kijken, draait zich,
met een betekenisvolle blik op Romeo, af en loopt naar Paris.*

Romeo

tegen Tebaldo:

Hé, heeft die Julia misschien een achternaam?

Tebaldo

kijkt hem woedend aan.

Ja. Natuurlijk. Capuletti. Blijf met je
poten van haar af, Montacchi-lul.

Loopt weg. Blijft op een afstand toekijken.

Romeo

als door de bliksem getroffen. Tenslotte:

Mijn liefde laadt op mij een erfschuld
aan de vijanden van mijn familie,
waarvoor ik met mijn leven boeten zal.

Loopt weg.

Julia

gaat naar Tebaldo:

Weet jij hoe die man heet met wie ik stond te praten?

Tebaldo

Romeo Montacchi. Ga hem uit de weg!

Loopt weg.

Julia

als door de bliksem getroffen. Tenslotte:

Mijn eerste echte liefde: voor iemand die door mijn familie wordt gehaat. Ik zag hem zonder dat te weten.

Dus te vroeg. Nu ik het weet, is het te laat.

Af.

Tweede bedrijf

Scène 1

De tuin van de familie Capuletti. Je ziet het balkon van Julia's kamer. Nacht. Romeo komt over de muur geklommen. Hij verwondt zichzelf. Het bloedt.

Romeo

stelpt het bloed.

Wie ooit gewond geraakt is, spot met littekens.

Ziet Julia aan het raam van haar kamer.

Alsof daar het oosten is, breekt door dat venster

licht naar buiten, en de zon is... Julia,

de jonge vrouw waarvan ik zielsveel hou, mijn Liefde.

Julia komt het balkon van haar kamer op.

Kijk, haar ogen fonkelen. Het zijn geen ogen,

het zijn sterren. Als dié aan de hemel stonden,

zouden alle vogels midden in de nacht

gaan zingen, omdat het zonnen lijken. Kijk, hoe ze met

haar wang leunt op haar hand. Was ik maar haar handschoen

dan voelde ik het kloppen van haar bloed, haar hart.

Julia

Romeo, oh Romeo, waarom ben jij

Romeo? Ontken je vaders vaderschap,

zweer af die naam. Wil je dat niet, verklaar dan onder

ede dat je van me houdt, dan ben ik

geen Capuletti meer, alleen maar Julia.

Romeo

Blijf ik luisteren? Of geef ik haar antwoord?

Julia

Alleen je naam, dat is mijn vijand. Jij bent jezelf,

dus geen Montacchi. Want wat is dat, een Montacchi?

Een hand? Een voet? Een arm of een gezicht? Een ander

lichaamsdeel dat van een man is? Wat zegt een naam

nou? Neem gewoon een andere. Wat nu een roos heet,

ruikt, als je hem anders noemt, nog even zoet.

Ook Romeo behoudt, als hij geen Romeo

meer heet, zonder die benaming toch de heerlijke

volmaaktheid die hij nu bezit. Ja, Romeo,

dump hem, die naam, hij voegt niets aan jou toe.

En neem mij daarvoor in ruil, en dat helemaal.

Romeo

Ik neem je, op je woord. En helemaal. Noem mij

Liefde. Dan heet ik zo en ben ik nooit meer Romeo.

Julia

Wie is de man die, zich verstoppend in de nacht,

mijn geheime zelfberaad heeft afgeluisterd?

Romeo

Met een naam kan ik je niet vertellen wie

ik ben. Mijn naam, hoog boven mij verheven lief,

haat ik omdat hij voor jou een vijand is.

Had ik hem in een acte vastgelegd, ik

verscheurde die.

Julia

Mijn oren hoorden nog geen honderd woorden van

jouw tong afrollen, maar ik ken die stem. Ben jij

niet Romeo en een Montacchi?

Romeo

Stoort jou één van die twee, dan ben ik geen van beiden.

Julia

Hoe kwam je in de tuin? En wat kom je doen?

De muur is meters hoog, je klimt er lastig over.

Weet wie je bent: vindt een van mijn familieleden jou, dan ben je er geweest. Vlug, vertel.

Romeo

Mij houdt geen stenen barrière tegen. De liefde geeft toch vleugels? Ik vloog eroverheen, gewoon.

Want wat de liefde kan, dat durft ze ook te doen.

Ik ben echt niet bang voor jouw familieleden.

Julia

Romeo, als ze je zien, word je vermoord.

Romeo

In jouw oog schuilt meer gevaar dan in twintig van hun dolken. Lacht dat me toe, dan is mijn lichaam

vijandproef.

Julia

Voor niets ter wereld wil ik dat ze
jou daar zien.

Romeo

De tovermantel van de nacht
maakt mij onzichtbaar voor hun ogen. Maar houd jij niet
van mij, dan mogen zij me vinden. Dan sterf ik door
hun haat meteen en hoef ik, uit verlangen naar
jouw liefde, niet langzaam en ellendig weg te teren.

Julia

Lieve Liefde, jij hebt me afgeluisterd toen ik
aan de nacht bekende dat ik zielsveel van je
houd. Als jij net zo onuitputtelijk
van mij houdt als ik van jou, zeg mij dan open-
lijk en eerlijk waarom je van me houdt.

Romeo

Omdat ik jouw gedachten en gevoelens lezen

kan en ik in jou niets ijdel, vals, niets achterbaks en arrogants, gemeens en smerigs kan ontdekken. Oneerlijkheid? Je weet niet wat dat is. Jij bent net zo mooi van binnen als van buiten. En zoals je nu bent, zal je altijd zijn. Ik kan in jou verdwijnen, jij draagt mij met je mee, verlost van deze wereld. Wij weten vanaf nu, zonder iets te zeggen, van elkaar precies alles wat we denken, voelen, vrezen en verlangen. Wat jij denkt, dat denk ik verder door en jij dat weer. Samen bereiken wij zo ongekende hoogten en peilloze diepten. Stormt het bij jou, dan wakker ik die aan, of zorg ik dat die liggen gaat. Wij zijn één én twee. Nou jij. Waarom houd jij van mij.

Julia

Omdat ik, zonder dat je één woord zegt, jouw gedachten en gevoelens lezen kan en wij, vanaf nu, samen iedereen gaan worden die we zijn, zonder ons nu al te kennen. Samen zoeken naar nog onbegane wegen.

We zullen lijken wie we altijd waren, maar wij
zullen ongezien gelijktijd ergens
anders wezen, in elkaar, en samen praten,
lachen, alles overstijgen, gelukkig zijn.

Pauze.

Ik houd van de mateloosheid van je liefde
en je angst om alles wat we hebben te verliezen.

Romeo

Ik houd van jou, omdat jij niet automatisch
glimlacht tegen iedereen die je ontmoet,
uit angst dat je zult tegenvallen.

Julia

En ik houd

van het trillen van je mond als je ontroerd bent.

Pauze.

Maar genoeg, genoeg voor nu, we hebben nog
een heel leven voor de rest. Lief, slaap wel.
Laat even zoete rust en vrede heersen in jouw
hart als in het mijne.

Romeo

Zo onvoldaan laat je me
achter?

Julia

Wat kan ik jou vannacht nog geven?

Romeo

Jouw eed
van liefde in ruil voor die van mij.

Julia

Ik gaf je die
voordat je erom vroeg. En toch wou ik dat ik
hem nog te geef had.

Romeo

Je wilt hem terug. Waarom, mijn lief?

Julia

Om gul te zijn en wéér aan jou te kunnen geven.

Romeo

Dan geef ik jou de mijne.

Julia

En prijs ik mij volmaakt
gelukkig. *Pauze*. Lieve Romeo, als het jou menens
is én als je denkt dat jij met mij ook tróuwen
wilt, zeg dan hoe laat en waar je 't huwelijk
wilt sluiten, vóór mijn familieleden en de jouwe
achter onze plannen komen en je doden.
Daarna leg ik mijn hele toekomst in jouw hand
en volg jou als mijn man de hele wereld door.
Maar weet je het niet zeker of je echt met mij
wilt trouwen, dan vraag ik je: zie ervan af, laat mij
alleen, met mijn onuitputtelijk verdriet.

Romeo

Bij mijn leven en geluk, bij de zon en...

Julia

Zweer niet. *Pauze*. 't Is bijna morgen. 't Is beter dat je gaat.
Pauze. Ik wilde nog iets vragen, maar ben vergeten wat.

Romeo

Laat mij hier staan tot het je weer te binnen schiet.

Julia

'k Vergeet het liever, zodat jij hier blijven moet.

Romeo

Ik blijf, zodat je het altijd vergeten zult.

Julia

O ja. Hoe laat en waar?

Romeo

Drie uur. Pater Lorenzo.

Julia

Lieve Romeo. Slaap wel. Ja, duizend keer slaap wel.

Beiden af.

Scène 2

In de tuin van het Franciscanenklooster.

Pater Lorenzo

Kom. Voor de zon, met zijn brandend-stralend oog de dag opvrolijkt en de koele dauw verdampt, moet ik dit blikje zien te vullen, met bloembladen en kruiden, die giftig zijn, en ook genezen. Niets wat op aarde leeft is zo vilein of het kan, in andere vorm, ook heilzaam zijn. Ik weet: uit het goede kan iets kwaads en uit het kwade evenzo iets goeds en moois voortspruiten.

Romeo komt op, hoort wat Lorenzo zegt.

In het omhulsel van dit tere bloemetje huizen twee krachten. Je ruikt eraan: de geur verkwikt lichaam en ziel. Je proeft ervan: je zinnen doven uit, je hart staat stil. Aan mij om te bepalen wat het wordt: verdovingspil of medicijn.

Romeo

Pater Lorenzo, ik wens u een goede morgen.

Lorenzo

schrikt. God zij mij genadig. Romeo! Er moet iets heel bijzonders aan de hand zijn, dat jou zo vroeg je bed heeft uitgejaagd. Of heb jij de nacht niet in je bed maar wakend doorgebracht.

Als Romeo knikt of grijnst:

God sta je bij! Toch niet in 't bed van Rosalind?

Romeo

Bij Rosalind? Nee, eerwaarde pater. Nee, die vervloekte naam ben ik totaal vergeten.

Lorenzo

Zo mag ik het horen. Maar, waar was je dan?

Romeo

Op het grote feest van Signor Capuletti. Daar werd ik plotseling geraakt door iemand die ook door mij geraakt werd. Onze wederzijdse wond is ernstig, en kan alleen genezen door het heilige verband, waarin u als priester ons kunt wikkelen.

Lorenzo

Wie in raadsels spreekt, krijgt in raadsels antwoord.

Romeo

Dan zeg ik u ronduit: ik begeer met heel
mijn wezen 't enig kind, de dochter van de
rijke Capuletti en zij begeert, eveneens
met hart en ziel, mij, het enig kind van rijkeman
Montacchi. We zijn in alles één, behalve
iets, waarin u ons kunt verenigen:
het huwelijk. Ik vraag aan u om ons te trouwen.
En meteen, vandaag. Ik wil haar de mijne
kunnen noemen, geen seconde kan ik wachten.
Het idee haar nu nog te verliezen is
niet te verdragen. Ook Julia wil niet tot morgen
wachten, gezien de oude vijandschap tussen
de families.

Lorenzo

Hemel, wat een ommezwaai.

Rosalinde is niet meer jouw liefje? *Pauze*. Bij de

jongelui van nu dringt de liefde wel
het oog, maar niet de ziel meer binnen. Op je wang daar
zie ik nog een traan, de laatste van de zee die jij
om Rosalind gestort hebt. Jij weet zeker dat het
nu niet anders gaat? De vrouw valt snel, maar sneller
valt de man.

Romeo

't Is anders nu. Zij van wie ik houd,
houdt ook van mij, beantwoordt gunst met gunst.
Dat deed die and're niet.

Lorenzo

Die had jou door.

Romeo

Alstublieft.

Lorenzo

Eén ding dwingt mij om jou in deze bij te staan:
misschien smelt hierdoor wel de vete, die al veel
te lang heerst tussen de Montacchi's en de Capu-

letti's. Goed, om drie uur dan? Vooruit, laten we gaan.

Allebei af, in verschillende richtingen.

Scène 3

Op het centrale plein.

Mercutio

Waar zit verdomme toch die klote Romeo?

Oké, hij is wéér niet thuis geweest vannacht,
maar hij is vanmorgen óók niet thuis gekómen.

Rosalind, dat koude, harteloze kreng,
kwelt hem zo dat hij er gek van worden zal.

En Tebaldo Capuletti is naar hem
op zoek. Dat bevalt me niks en nog eens niks.

Ik lust hem rauw, maar Romeo is geen partij
voor hem. Die loopt, van zijn slaap beroofd door die
bleke slet, in het wilde weg zo maar
wat rond, verdoofd, verzwakt, volledig uitgemergeld.

Romeo op, stralend, zonder Mercutio te zien.

Mercutio

ziet hem. Wat is er met hem gebeurd? *Tegen hem:* Hé, Romeo!

Als die, met een verdwaasde blik naar hem kijkt:

Is Rosalinde eindelijk gezwicht?

Romeo

Die?

Welnee.

Mercutio

Je was opeens verdwenen van het feest.

Romeo

Mercutio, neem me niet kwalijk. Ik had een massa aan mijn hoofd en in zo'n geval kan het je overkomen dat je de vriendschap soms geweld aan doet.

Mercutio

Ik denk dat jouw geval een vrouw geweld heeft aangedaan.

Romeo

Wat jij wilt dat jou geschiedt, misgun dat dan een ander niet.

Af.

Mercutio

Weer glipt die vuile gluiperd
weg. Houdt zijn kaken op elkaar.

Pauze.

Wij vertelden elkaar alles: wat ons verontrustte
en verrukte, waar we in geloofden en
waar we geen raad mee wisten. Waren we gelukkig
of juist ongelukkig in de liefde? Wij wisten
alles van elkaar. Wij hadden heftige
discussies over wat er speelde in Verona,
kwamen voor de ander op, ik sprong voor hem
in de bres. Maar nu? Ik weet niet wie dat is,
die man die net voorbij kwam. Over alles wat
er echt toe doet, zwijgt hij als het graf. En dat
noemt zich mijn vriend, verdomme nog aan toe.
Af.

Scène 4

De kamer van Julia. Ze is zeer ongedurig.

Julia

kijkt op haar horloge.

Eén uur. Zon, draai sneller. Over twee uur is hier pas weer iets te zien wat uitsteekt boven al dat stom gedoe, dat slap gekletst, gegiechel en gekwek van al die and're meiden in Verona. Er hoeft maar één Montacchi of één Capuletti lucht te krijgen van ons plan, of mijn leven spat uiteen, is mijn geluk voorbij, en moet ik alleen, met Paris, mijn hele leven - vijftwintigduizend saaie, moedeloze dagen - door weten te komen, tot ik eind'lijk sterf.

Lange pauze.

Julia, je bent krankzinnig. Wat zeg ik?

Een rund! Wil je werkelijk gaan trouwen met de belangrijkste Montacchi op zijn vader na? Wat denk jij dat er gebeuren zal?

Zeker na die vechtpartij van gisteren?

Wil jij de lont in 't kruitvat steken? Trouw vandaag
met Romeo en morgen ben je weduwe.

Lange pauze.

Onzin. Dit is dé manier om een eind
te maken aan die jarenlange mannenvete.

Romeo en ik, wij zijn als enigen
daartoe in staat. Dit is geen misdaad, die iemand van de
ene iemand van de andere partij aandoet.

Áls liefde een misdaad is, dan begaan
wij die samen straks en moeten zij ons samen doden.

Lange pauze. Kijkt op haar horloge.

Vijf over één. Kan iemand hier de zon uitdoen?

Af.

Scène 5

In de tuin van het Franciscanenklooster. Lorenzo is er al.

Romeo en Julia komen van twee kanten heimelijk op.

Vallen elkaar in de armen.

Lorenzo

Jullie denken niet dat jullie spijt gaan krijgen
van dit huwelijk? Jullie weten toch
dat zoiets kan leiden tot een slachtpartij?

Romeo

Geen enkele ellende weegt op tegen de heerlijkheid
van één minuutje met haar samen zijn.

Bind onze handen met uw woord aaneen, dan mag
de dood desnoods ons lot zijn. Dat ik jou de mijne
noemen mag, zal hier op aarde al mijn hemel zijn.

Julia

Al is mijn stem nog zo welluidend en zijn mijn woorden
nog zo fraai, hun schoonheid schiet tekort om ons
geluk te vatten. Mijn ware liefde heeft zich zo

razendsnel in mij ontvouwd, dat ik daarvan
op dit moment maar half de halve rijkdom ken.

Lorenzo

We gaan het huwelijk voltrekken. Ik schreef het op
in klare woorden en jullie gaan je naam eronder zetten.

Samen af.

Derde bedrijf

Scène 1

Het centrale plein. Mercutio is er al. Paris komt op.

Mercutio

Paris, neef, daar ben je. Tebaldo Capuletti is op 't oorlogspad. Heeft het gemunt op Romeo Montacchi. 'k Heb geen idee waarom, maar Tebaldo is het grootste heethoofd van Verona. Nee, van heel Italië. Óf hij vliegt op omdat hij hitsig is, óf hij hitst zichzelf op omdat hij zo opvliegend is. Hij zoekt zelfs met iemand ruzie omdat hij één haar meer of minder op zijn schedel heeft dan hij. Jij kunt goed overweg met de oude Capuletti, ik ben goed met Romeo. Het moet ons lukken te voorkomen dat er weer geknokt wordt. Ik wil die twee niet opgehangen zien.

Paris

Ik ben je man. O nee! Daar is Tebaldo al.

Tebaldo

op.

Heren, goeie dag. Een enkel woord met jullie.

Mercutio, jij trekt vaak op met Romeo.

Mercutio

Tebaldo, dit is een openbare weg. Iedereen staat hier naar ons te staren. Laten wij privéterrein opzoeken.

Tebaldo

Laat ze staren. Daar hebben mensen ogen voor.

Romeo

op.

Tebaldo

ziet hem, gaat naar hem toe.

Romeo, ik heb respect

voor jou, maar dat verhindert mij toch niet - het spijt me -
om tegen jou te zeggen: je bent een vuile schoft.

Romeo

Tebaldo, de reden die ik heb om van jou
te houden, reduceert tot nul de razernij
die ik zou moeten voelen om wat jij mij toevoegt.
Ik ben geen schoft. En dus: adieu. Je kent me niet.

Tebaldo

Jochie, de belediging die jij ons aandeed,
is hiermee echt niet weggepoetst. Die eist meer.

Romeo

Ik protesteer. Ik heb jullie nooit beledigd.
'k Hou zelfs meer van jullie dan je denkt. Totdat
jij de oorzaak van die liefde kent, verzoek ik
je, mijn beste Capuletti, - een naam mij even
dierbaar als de mijne - neem hiermee genoeg.

Tebaldo

neemt hem apart, sist hem toe.

Blijf met je poten af van Julia. Zij is voor mij bestemd.

Paris

heeft het gehoord. Daarin vergis je je. Haar vader heeft haar aan een ander toegezegd.

Tebaldo

Wat weet jij daarvan?

Tebaldo begint Paris uit te schelden. Hij maakt hem uit voor het ergste van het ergste. De kontlikker van de vorst, een grote graaier uit de schatkist, een corrupte baantjesjager, iemand die geen idee heeft wat er leeft onder de mensen, alleen luistert naar zijn eigen geleuter en neerkijkt op gewone mensen die wel werken voor hun geld. Al die profiteurs op het paleis die de mensen alleen maar uitzuigen! Die moeten allemaal worden uitgeroeid. En zo voort en zo verder.

Romeo en Mercutio proberen hem te kalmeren, grijpen hem vast als hij zijn mes trekt. Dan bindt hij in. Zo gauw als Romeo en Mercutio

Tebaldo loslaten en Tebaldo zijn mes weer in de schede gestoken heeft, richt hij zijn woede weer op Romeo.

Tebaldo

Je hebt gehoord wat ik gezegd heb.

Romeo

Rustig, rustig.

Tebaldo

Niks rustig. Pas op, jij, hè.

Als Romeo zich niet laat intimideren, geeft Tebaldo hem zo'n duw dat hij valt.

Romeo

springt overeind.

En nou hou je op, jij.

Tebaldo trekt zijn mes weer, gaat op Romeo af, maar Mercutio springt ertussen en wordt in Romeo's plaats neergestoken. Tebaldo gaat ervan door.

Mercurio

Ik ben geraakt. De pest mag jullie halen, jullie Capuletti's en Montacchi's. Het is gedaan met mij. Door die verdomde vete tussen jullie.

Romeo

Hou vol. Deze wond kan echt zo erg niet zijn.

Mercurio

Nee, hij heeft niet de diepte van een put en niet de breedte van een poort, maar hij is hoog en lang genoeg om mij hier leeg te laten bloeden. De pest mag jullie halen. Allemaal.
Sterft.

Romeo

Mercurio! Mercurio! Mercurio! Mercurio!

Paris

voelt Mercurio zijn hals. Hou op. Hij is er geweest.

Romeo

verdwaasd, stil:

Ik hoor sinds een uur tot de familie, van Tebaldo.

Omdat ik werd aangevallen door Tebaldo,
is, door Tebaldo, mijn beste vriend gedood.

Lieve Julia, Tebaldo zag ons dansen.

Hij zal alles doen om ons te splijten.

Tebaldo komt terug.

Romeo

Schoft, jij stak Mercutio dood. Mijn vriend. Jij hond.

Trekt zijn mes en steekt Tebaldo, die geheel verbouwereerd is, dood.

Paris

*kijkt verbijsterd toe, loopt naar het lichaam van Tebaldo,
voelt diens hals, en keert zich naar Romeo.*

Hij is dood! Sta niet zo stom te staren, jij.

Vlucht, idioot, de vorst veroordeelt je ter dood.

Romeo

Het lot lachte me toe, nu lacht het me uit.

Paris

Ga weg. Schiet op. Verdwij.

Duwt hem af. Gaat zelf ook.

Scène 2

Julia's kamer.

Julia

Zon, schiet op, ren naar je ondergang, en breng mij zo stikdonk're nacht, de verhuller van de liefde, die verspieders 't zicht ontnemt en zorgt dat Romeo ongezien mijn armen invliegt. De liefdesgloed geeft ons gelukkig licht genoeg, om de weg te vinden in elkaar. Kom, nacht, kom Romeo, jij dag-in-de-nacht. En wanneer wij sterven van genot, laat ons dan uiteenspatten in duizend sterren, die het donkerblauwe aanschijn van de nacht zo laten schitteren, dat heel de wereld op de nacht verliefd wordt, en 't schelle zonlicht uit de gratie raakt.

Paris

op.

Julia

Paris! O, mijn god, wat is er mis?

Paris

Tebaldo is vermoord.

Julia

Nee. Nee. Niet Tebaldo. Niet Tebaldo.

Pauze. Hij was zo lief. Alles raasde, kookte, in hem,
schoot heen en weer. Hij wist met zichzelf geen raad.

Als hij hier was sloeg hij met zijn hoofd soms
tegen de muur. Maar als ik dan mijn armen om hem heen
sloeg, mijn gezicht tegen zijn rug, kalmeerde hij.

Soms stonden wij een uur zo samen, zonder iets
te zeggen, zonder iets te doen, tot zijn geest,
zijn ziel, weer bij zijn lichaam klopte. En hij zacht begon
te zingen. *Pauze.* Wie stak hem dood? Een Montacchi?

Paris

knikt.

Dat opgewonden standje, die arrogante kwast,
die slappe dweper van een Romeo Montacchi.

Ziet niet hoe Julia verijst en totaal daas gaat zitten.

Tebaldo wilde Romeo vermoorden, geen idee waarom, maar mijn neef Mercutio sprong voor zijn vriend en werd in zijn plaatst doodgestoken. Romeo, een vent van niks, werd razend...

Maakt een hopeloos gebaar.

Dat Tebaldo Romeo wou doden en Mercutio vermoordde, was voor de vorst genoeg excuus om Romeo de doodstraf te onthouden, hem enkel te verbannen uit Verona en Italië. En dat voor goed. Gratie heeft de vorst bij voorbaat uitgesloten.

Pauze.

Ik moet terug naar het paleis.

Af.

Julia

Knap dan, hart. Hou op met kloppen. Nu. Er is niets om bloed voor rond te pompen. Romeo, mijn hemels lief, een moordenaar?

Pauze. Wordt razend.

Romeo, jij aller- allerliefste slangenhart. Bloedmooie draak. Engel van een monster.

Verrukkelijke schoft, doodeerlijk roofdier.
Geheel het tegendeel van wat je lijkt.
Gruwelijke duif, wolfachtig lam.
Vervloekte heilige, liederlijke held.
Walg'lijk wezen, enkel lieflijkheid.
Kreeg ooit een boek met zulke vuiligheid
zo'n schoonheid van een band? Dat zo iets lelijks
mag verblijven in zo'n prachtpaleis.
Er schuilt geen ware trouw, geen eerzaamheid,
geen geloofwaardigheid in mannen meer.
Het zijn allemaal verraderlijke,
leugenachtige en waardeloze
huichelaars. *Pauze*. Bijt je tong af, krenge.
Romeo verdient die laster niet.
Schande over jou. Hij is de eerlijkste
en eerzaamste en meest geweldige,
voortreflijke en liefdevolle man
op heel de werelddol. *Pauze*. Wat zeg jij?
Prijs jij degene die je neef vermoordde? *Pauze*.
Moet ik dan mijn man veroordelen? *Pauze*.
Maar verdomme, waarom doodde hij mijn neef? *Pauze*.
Die wilde wel mijn Romeo vermoorden.

Lange pauze.

Dat verzoent me met Tebaldo's dood. *Pauze.*

Al mocht ik hem heel graag. Ik weet, hij hield
van mij. Ik niet van hem. Ik kon het niet,
ik durfde niet. Wat zich in zijn hart,
zijn ziel, zijn hoofd, afspeelde, was een hel. *Pauze.*

Wie dié hel in zou gaan, ging zelf kapot. *Pauze.*

Maar waarom huil ik dan nog steeds? Ik hoorde
nóg een woord. Romeo verbannen.

Dat 'verbannen', dat éne woord 'verbannen'
is erger dan Tebaldo's doodsbericht.

'Mijn Romeo verbannen. En voorgoed.'

Dat is erger dan 'Mijn Romeo is dood'.

Sterft hij, dan sterft langzaam mijn verlangen wel.

Nu is er geen grens, komt er nooit een einde
aan mijn peilloze verdriet,
aan mijn totale eenzaamheid. *Af.*

Scène 3

Voor Lorenzo's verblijf. Lorenzo op en opent de deur van zijn onderkomen. Romeo komt naar buiten.

Lorenzo

Romeo, het ongeluk is zwaar verliefd
op jou, je bent getrouwd met ramspoed en ellende.

Romeo

Pater, schiet op. Waar ben ik toe veroordeeld? Welk leed
dat ik nog niet ken, wil kennis met me maken? Is het de dood?

Lorenzo

Het vonnis dat over de lippen van de vorst kwam,
was iets milder. Hij spaarde je lijf. Heeft het
alleen verbannen.

Romeo

Wat? Verbannen? Nee. Heb meelij.
Zeg liever: 'dood'. Verbanning is angstwekkender
als toekomstbeeld dan dood. Nee, nee, niet 'verbannen'!

Lorenzo

Je bent alleen verbannen uit Italië.

Bedaar. Beheers je. De wereld is zo ruim, zo wijd.

Romeo

Buiten Verona is er helemaal geen wereld,
alleen foltering, het vagevuur, de hel.

Verbanning is de dood. U hakt mijn hoofd af met
een gouden bijl en glimlacht bij de slag die mij
vermoordt.

Lorenzo

Eén brok ondankbaarheid ben jij. Mijn god!

Voor jouw vergrijp staat in de wet de dood. De vorst,
hij kiest jouw kant en breekt die wet en zet dood
- dat zwarte gat - om in verbanning. Hij is je
genadig en je merkt het niet, ondankbare.

Romeo

Het is een gruwel, geen genade. De hemel is
waar Julia verblijft. Een muis, een vlo, een strontvlieg,

't allerlaagste schepsel mag haar zien, haar huid
beroeren, ja, haar aandacht vangen, maar ik niet.
Een spin mag op haar kruipen, ik haar niet eens meer zien.
Hebt u geen giftig mengsel, geen ander minderwaardig middel
tot een snelle dood dan dat ene stomme woord:
verbanning?

Lorenzo

Jij dolle dwaas. Hoor nou wat ik zeg!

Romeo

Tenzij u een middel weet dat mij Julia
verschafft, een stad weet te verplanten, een vonnis schrappt...

Lorenzo

Ik merk, helaas, dat een dwaas geen oren heeft.

Romeo

Hoe kan het anders als een wijze ogen mist.

Lorenzo

Jouw situatie. Daar moeten wij het over hebben.

Romeo

U wilt praten over iets dat u niet voelt?
Was u zo jong als ik, en Julia uw alles,
en zij was nog maar een uur met u getrouwd,
en Tebaldo was door u vermoord en u
was verbannen, dan mocht u spreken en, als ik,
meteen de maat gaan nemen van uw eigen graf.
Trekt een mes.

Lorenzo

Weg met dat stomme mes, jij idioot.
Ontwringt het hem. Luister!
Had jij niet afgesproken om met Julia
in haar kamer metterdaad je huwelijk
te voltrekken? Jij denkt niet: zij is er net zo
ellendig, zo beroerd aan toe als ik? Denk jij dat
zij niet huilt, zich op haar bed laat vallen, opspringt,
Tebaldo's lot beklagt en alsmaar roept en gilt
om Romeo? Jij doodde Tebaldo, ja,
haar neef en haar zeer lief. Dood jij nu jezelf?
Dan dood je Julia, de vrouw die leeft, omdat

jij leeft. Al jouw liefdeseden blijken holle
kreten als je haar, aan wie jij ze zwoer,
de dood injaagt. Word wakker, man. Jouw Julia,
voor wie jij zo goed als dood was, leeft. Jij hebt
dus geluk. Tebaldo wou jou doden, maar jij
doodde Tebaldo. Weer heb je geluk. De wet
die wil dat jij de doodstraf krijgt, wijzigt dat
in ballingschap. Nog een keer heb je geluk.
Als regen dalen al die zegeningen op je
neer. Ga naar je bruid, zoals besloten, klim
haar kamer in en troost haar. Maar smeer hem voor de
zon opgaat. Daarna ontkom je niet meer levend aan je
vijanden en haal je zelfs Mantua
niet meer. Ga naar Augsburg. Je vader onderhoudt
zeer goede betrekkingen met het handels-
huis van Jakob Fugger. Daar blijf je tot het tij
zich keert. Dat duurt een jaar, of twee, misschien iets langer,
maar dat gebeurt beslist. Wat dacht je: jullie zijn,
als enigen, de erfgenamen van de rijkste
twee families van Verona! Zodra de tijd
daar rijp voor is, gaan wij rondbazuinen dat
jullie sinds vandaag getrouwd zijn. Wij verzoenen

jullie twee families met elkaar. En
gezamenlijk gaan zij de vorst verzoeken, om
in ruil voor een royale gift jou je straf toch
kwijt te schelden en je verlof te geven terug te keren
in Verona, met honderd duizend keer meer vreugdekreten
dan jouw jammerklachten nu. Alles komt goed.
Schiet op, maak dat je wegkomt. Ga naar Julia.

Romeo gaat naar Julia, Lorenzo af.

Scène 4

Het balkon van de kamer van Julia. Romeo komt de kamer uit, Julia volgt.

Julia

Wil je nu al weg? Het is nog lang geen dag.
De nachtegaal en niet de leeuwerik was het
die doordrong in jouw oor, van angst gespitste.
Die zingt daar elke nacht. Geloof me, lief, het was
de nachtegaal.

Romeo

Nee echt, de leeuwerik. Kijk,
lieveling, hoe daar in het oosten strepen licht
het wolkendek doorboren. Luister naar me, lief:
ik ga nu en ik leef, of ik blijf hier en sterf.

Julia

Maar naar Augsburg! Liefde! Helemaal naar Augsburg!
En dat niet voor een week, een maand, een jaar, maar
jaren: twee, of drie, of vier, misschien wel voor

altijd. In godsnaam, Romeo, blijf hier, bij mij.

Romeo

Graag. Laat ze mij maar grijpen en terechtstellen.

Ik ben blij dat jij mijn diepste wens deelt.

Mijn lust te blijven smoort mijn instinct om weg te gaan.

Kom, dood, wees welkom, ook Julia, zij wil het zo.

Kom, liefste, nog een keer naar bed. En daarna sterven.

Julia

Nee, nee. Vooruit, schiet op, ga weg. Haast je, gauw.

Het is de zon die jou uit mijn omhelzing drijft

en die jou opjaagt, als een stuk wild, niet ik. Je moet nu gaan. 't Wordt lichter. Lichter.

Romeo

Nee, donkerder en donkerder.

Vooruit, vaarwel. Eén kus en ik daal af.

Ze kussen elkaar.

Romeo

Adieu.

Julia

Is dit het afscheid? Wat moet ik hier als jij er niet
meer bent? Tussen mijn familie, die jou haat,
beschimpt, je 't allerliefste aan de galg ziet hangen?
En al die welgestelde, zo succesrijke,
en geestige, ja alleraardigste en wonder-
mooie mannen, die me proberen in te palmen
en zo mijn hele leven mijn geluk vergallen?
Hier zit ik dan, alleen, in deze kale kamer.
En jij, in Augsburg, bij de Fuggers, waar alle arme
vorstenhuizen van Europa komen bedelen
om geld te mogen lenen en hun mooiste jonge
dochters daarbij inzetten. Houd jij dat vol?

Romeo

Nee! Nee!! Ik zweer bij alles wat mij heilig is:
ik houd jouw gezicht op elk moment voor ogen.

Julia

kalmeert.

Mijn lief, mijn vriend, mijn heer en meester,
echtgenoot. Laat van je horen elk uur van iedere dag,
want één minuut telt vele uren. Romeo! O Romeo!

Romeo

Ik laat geen enkele kans voorbijgaan, liefste, om jou
een levensteken te bezorgen. Ik sluit elk uur
mijn ogen en kus je inniger en inniger.

Daalt af.

Julia

Denk jij dat wij elkaar ooit terugzien?

Romeo

Geen twijfel aan.

Al deze narigheden worden heerlijke herinneringen.

Julia

schrikt.

Er doemt een gruw'lijk spookbeeld op vanuit mijn ziel.

Je lijkt, als ik je daar beneden zie, een dode

op de bodem van een graf. Je bent doodsbleek.

Romeo

Geloof me, lief, ook jij lijkt wel lijkbleek. 't Verdriet
trekt al het bloed uit onze ledematen weg.

Adieu. Adieu.

Af.

Julia

Ik ben gedoemd langzaam te stikken
in mijn hoop, of te verbranden van verlangen
tot er niks meer van me over is dan as.

Gaat haar kamer in.

Scène 5

Elders in het huis der Capuletti's.

Vader Capuletti en Paris op.

Vader Capuletti

Door deze laffe moord kreeg ik de kans niet verder aan te dringen bij mijn dochter. Ze hield zielsveel van Tebaldo. Ik trouwens ook.

Paris

In deze tijd

van rouw leek het me ongepast om haar het hof te maken.

Vader Capuletti

Geen probleem. Ik garandeer je zonder meer haar liefde. Ik weet zeker: zij laat zich in alles door mij leiden. Ik zeg haar dat ze woensdag... nee, het is nu maandag, woensdag is te vroeg, dat ze donderdag - komt u dat uit? - met u gaat trouwen. We vieren het in kleine kring - Tebaldo is

net dood - anders denken ze dat ons dat bitter
weinig schelen kan. Dus donderdag is goed?

Paris

Was het maar al vast zo ver. Ik ga nu. Goedendag!

Ze schudden elkaar de hand. Beiden af.

Paris naar Julia's kamer.

Scène 6

In Julia's kamer. Zij is daar nog, lamgeslagen door Romeo's vertrek, nog niet gekleed. Paris op.

Julia

Paris. Jou had ik niet verwacht. Ik ben op het moment niet op mijn best.

Paris

Dat begrijp ik. Tebaldo's dood heeft jou heel hard geraakt. Zo jong en dan... vermoord! Je was heel erg op hem gesteld, nietwaar?

Julia

knikt, vlak:

Ik hoopte zo dat iemand hem gelukkig maken zou. Dat gunde ik hem. Zelf kon ik, durfde ik dat niet.

Paris

Gelukkig zal die Romeo zijn misdaad niet lang overleven.

Julia

verijst zo mogelijk nog meer. Hoezo? Wat is er aan de hand?

Paris

Dacht jij dat jouw familie zich zal neerleggen
bij Tebaldo's dood? Mij laten ze weten
- tersluiks, ergens tussendoor - dat het een kwestie
is van dagen, of een week, voor zij weten
waar hij zit. Dan zal het niet lang meer duren
voor ze daar een gifmenger gevonden hebben
die zorgt dat Romeo Tebaldo in een mum
gezelschap zal gaan houden in de dood.

Hij merkt niet dat Julia nu totaal dichtgeslagen is.

Lieve Julia, je weet dat ik je heel graag
mag. Ik had heel graag met je willen dansen
op je vaders feest, maar ben je kwijtgeraakt
in het gewoel. Ik zag je bij het opgebaarde
lichaam van Tebaldo en keek je in je ziel.
Daar was een and're Julia. Ik peilde
je verdriet, natuurlijk, maar zag ook
je warmte, je hartstocht'lijkheid, je bereidheid

en vermogen tot totale overgave
aan een ander. En dus wil ik niets liever dan
je troosten.

*Stilte. Julia die hem vlak en blank heeft zitten aankijken,
begint te huilen. Na enige aarzeling slaat Paris
zijn arm om haar heen en veegt haar tranen weg.
Julia kijkt hem aan en begint nog harder te huilen.
Paris legt zijn handen op haar wangen en kust haar.
Julia reageert niet op die kus, maar trekt haar hoofd ook niet weg.
Dan begint Paris haar te zoenen, steeds hartstochtelijker.
Julia probeert haar hoofd weg te trekken, maar hij houdt haar
gezicht als in een bankschroef vast, pakt haar opeens met één hand
in haar nek en begint met zijn andere hand haar kleren van haar lijf
te rukken om haar te kunnen verkrachten.*

Julia

Nee! Nee! Paris! *Als hij doorgaat:* Paris, hou op!

*Als Paris toch doorgaat, worstelt en vecht zij om aan hem te
ontkomen. Eerst lukt dat niet, totdat ze erin slaagt om hem keihard in*

*zijn kruis te raken of in zijn neus te bijten, iets dat heel veel pijn doet,
waardoor hij haar loslaat.*

Voordat Paris, woedend, haar weer aan kan vallen rent Julia weg.

Paris blijft verbluft staan, maakt zich dan uit de voeten.

Scène 7

Elders in het huis der Capuletti's.

Julia rent op.

Vader Capuletti

Julia. Jij komt als geroepen.

Julia

Vader,

ik voel me niet zo goed.

Vader Capuletti

Nog steeds in tranen om
je neef? Zelfs als je hem daarmee zijn graf uit spoelen
kon, zou je hem toch niet tot leven wekken. Hou op.
Wie met mate treurt, heeft het meeste lief.
Ik heb een goed bericht, dat maakt jou vast weer blij.

Julia

O, Papa.

Vader Capuletti

Donderdag in alle vroegte zal
een jong en schrander edelman, knap ja, en in
hoog aanzien in Verona, Paris, ja, jou in de
Sint Pieterskerk als zijn bruid naar 't altaar leiden.

Julia

*is verbijsterd vanwege dat onverwachte besluit, maar ook omdat
Paris haar zojuist heeft proberen te verkrachten.*

Paris? *Lange Pauze*. Nee, Papa, hij leidt me daar niet heen.

Ik weiger. Ik trouw niet met Paris. Als ik trouwen
moet, dan liever nog met Romeo, die moordenaar,
dan met Paris, die alleen maar goed
met centen is en niet met mij wil trouwen, maar
met die bank van u. Daarom kiest u hem.

Vader Capuletti

Wat? Je bent niet zielsgelukkig? Mij niet dankbaar?

Jij prijst niet de hemel dat jouw nietige
persoontje door mijn goedheid zo'n geweldige
en zo'n goede bruidegom krijgt toebedeeld?

Als jij donderdag niet, stralend uitgedost,

in de kerk als bruid verschijnt, sleep ik jou
daar eigenhandig aan je mooie haren heen.

Julia

Papa, u hebt gezworen aan het sterfbed van
mijn moeder, dat ik zelf mijn echtgenoot mocht kiezen.

Vader Capuletti

Wat? Nog praatjes ook? Donderdag ben jij
daar in die kerk, of jij bent verder lucht voor mij.
Heb ik eindelijk een goede kandidaat
voor haar gevonden, komt me dat verwende nest,
zo'n jankend keffertje - heeft haar geluk maar voor
't grijpen - en jengelt: 'Nee, ik wil niet, 'k kan niet van hem
houden!' Ik hou niet van die grappen. Doe wat je wilt,
maar neem jij Paris niet als echtgenoot, dan smijt
ik jou mijn huis uit. Ga bedelen, ga honger lijden.
Krepeer maar, sterf op straat. Ik verstoot je, niets
wat ik mijn bezit noem, zal ooit het jouwe zijn. *Af.*

*Julia blijft verdwaasd staan. Begint heftig en hijgerig adem te halen.
Te hyperventileren. Grijpt naar haar hart. Raakt in paniek. Rent weg.*

Vierde bedrijf

Scène 1

In de buurt van het Franciscanenklooster rent Julia weer op, verschrikt, doodsbang, haalt nog steeds gierend adem. Blijft voor het onderkomen van Pater Lorenzo staan.

Lorenzo

op, ziet Julia. Julia! O, mijn lieve God! Wat is er aan de hand? Hoe lang loop jij al rond te dwalen?

Julia

blijft maar staan hijgen, met verschrikte ogen, met haar handen op haar hart. Tenslotte:

Ze zoeken iemand. Om hem te vermoorden.

Romeo. Mijn familie. In elke stad waar hij kan zijn.

Dood moet ie. Romeo. Ze gaan hem vinden. Help.

Haalt nog steeds gierend adem, krijgt geen lucht.

Lorenzo

Rustig! Ik schrijf Romeo een brief om hem
te waarschuwen. Ik zeg hem vlak bij Augsburg
onderdak te zoeken in een Kartuizerklooster waar ik
de abt van ken en kan vertrouwen. Daar is hij veilig.

Julia

is gierend blijven ademhalen.

Pater, pater, geef me wat. Alstublieft.

Mijn hart, mijn hart. Vlug, pater, geef me wat. Het moet.

Het moet stil, moet stil. Help me, help me. Hellep!

Gilt lang.

Lorenzo

Rustig, rustig maar, ik geef je wat. Wacht hier.

Gaat zijn onderkomen in, komt naar buiten met een flesje.

Julia gilt nog steeds.

Hou op!

Als ze door blijft gillen, slaat hij haar in haar gezicht. Ze stopt.

Hier. Neem één slokje van dit brouwsel.

Julia

doet dat.

Het helpt niet, pater. Meer! Mijn hart! Ik moet meer!

Lorenzo

Geduld! Geduld! Zo snel gaat het niet. Geduld!

Luister. Ga naar huis, en op je bed liggen,
wacht tien minuten en dan raak je in zo'n diepe
slaap, dat je dood lijkt, maar het niet bent en je
overmorgen pas ontwaakt, verfrist, versterkt,
vol goede moed.

Als Julia bedaart en knikt.

En is het dan niet over, dan neem je
nog een slok. Maar nooit meer dan één, want anders
heb ik geen idee wanneer je wakker wordt.

Geeft haar het flesje.

Ik ga naar Augsburg, zorg dat Romeo niks overkomt.

Af.

Julia

begint weer harder te hijgen.

O god, mijn hart. Wees stil. Wees stil. O help. O Help.

Gilt weer. Maar er komt niemand. Neemt nog twee teugen.

Wankelt naar huis, gaat op bed liggen.

Scène 2

De kamer van Julia. Ze ligt (of wordt) daar opgebaard.

Paris

op, gaat naast Julia's lichaam zitten.

Ik mocht de eerste zijn, om bij jou te waken.

Wij hadden ons per slot van rekening verloofd,

zo min of meer. Haar bloed staat stil, haar lijf is slap,

in één zucht gleed het leven zo maar uit haar weg.

Lieve Julia, ik was al gek van jou

toen jij nog klein was, maar nu was je toch volwassen?

Ik hield het niet meer uit. Je vader gaf mij jou

als bruid. Mijn hartstocht schoot mijn hele lichaam door,

ik stond in vuur en vlam. We zouden deze week

nog trouwen. Het maakte niet meer uit, ik hoefde mij

nu niet meer in te houden, dacht ik. Ik droomde nacht

en dag alleen maar van jouw schoonheid, van jouw flitsen-

de verstand, jouw sprankelende geest. Ik wou

mijn hele leven bij je zijn en zag jou wonen

in mijn huis, vol kinderen, van mij. *Pauze*. Nu kan ik

mijn liefde enkel nog belijden aan je lijk. *Pauze*.

Om aan mijn liefde recht te doen, verklaar ik mij
nu tot jouw man, jou tot mijn vrouw. Adieu, Adieu.
Haalt een ring van zijn vinger, schuift die aan de hare.
Dag, liefde van me, dag zonnestraal, mijn bruid.
*Kust haar op haar voorhoofd. Wil weggaan,
maar hoort achter zich Romeo binnen komen,
vanaf het balkon.*

Paris

Romeo!? Wat die jij hier? Jij bent verbannen,
schoft van een Montacchi, jij lafbek, die Tebaldo
hebt vermoord, om wie Julia, mijn liefste,
zo'n verdriet had, dat het leven onverdraaglijk
voor haar werd en ze er een eind aan maakte.
Pakt een mes.

Vervloekte banneling, ik arresteer je. Je vonnis
is geveld. Je moet dood. Ik breng je naar de beul.

Romeo

bevroren:

Dus Julia is dood. *Stilte.* Nee, Paris. Nee. Er komt
geen openbare executie. Beste kerel, tart geen

wanhopig man. Verdwij, laat me alleen. *Pauze*.
Ik smeed je, kerel, zadel mij niet, door mij tot het
uiterste te drijven, met nog een misdrijf op.
Vooruit, ga weg, vertel aan iedereen, dat jouw
leven werd gered doordat een razende
krankzinnige medelijden met je had.

Paris

Ik vluchten voor de man die Julia de dood
indreef? Mijn lief, mijn uitverkorene, mijn bruid?

Romeo

Lieg niet, dwaas. Je zegt dat tegen hem aan wie
zij heel haar hart schonk. Zij werd, door pater Lorenzo,
met mij in het huwelijk verenigd en met mij,
sliep zij, die ene, ganse, godgegeven zomernacht.

Paris

Was dat voor- of na dat zij in mijn armen lag?

Romeo

*grijpt zijn mes, springt op hem af, trapt hem omver
en steekt hem, ondanks zijn verzet, dood.*

Paris

Romeo, ik hield van haar met heel mijn hart.

Sterft.

Scène 3

Romeo

tegen Julia:

Mijn liefste. Dierbaarste. Mijn vrouw, mijn Julia.

Ik heb Verona niet verlaten. Ik wilde liever sterven, dan zonder jou te leven. Dat gold dus ook voor jou. Ook jij wilde niet leven zonder mij.

Dit maakt onze liefde groots, subliem, laat hem uitstijgen boven die van alle andere stervelingen.

Nu jij niet verder wilde, biedt mij het leven enkel en alleen iets wat er niét is. Mijn lief, de dood, hij zoog je adem uit je weg, maar op je schoonheid heeft hij nog geen vat: je lippen zijn nog purperrood, een blos kleurt altijd nog je wangen.

Pauze. Zoals jouw innerlijk en dat van mij bij de eerste blik vanzelf ineenvloeiden, en zoals, door hartstocht en verlangen aangedreven, onze beide lichamen zich samenvoegden, dat zal ik met geen ander meer beleven. Ik hoef nu niets meer. Ik kan eindelijk sterven. Ik ben klaar.

Haalt een flesje tevoorschijn. Drinkt het leeg.

Ogen, nog één blik. *Doet dat.* Armen, één omhelzing.

Doet dat. Lippen, nog één kus. *Doet dat.* Het werkt.

Het is gedaan.

Sterft.

Julia ontwaakt uit haar comateuze slaap. Staart voor zich uit, bedenkt wat ze heeft gedaan. Kijkt om zich heen. Ziet Paris in een grote plas bloed.

Julia

Mijn God, Paris.

Gaat naar hem toe. Constateert dat hij dood is.

Leeggebloed. Welke schoft...

Kijkt om zich heen, ziet Romeo.

Romeo? Jij doodde Paris? Mijn god, waarom?

Gaat naar Romeo. Onderzoekt zijn lichaam.

Je bent nog warm, maar toch al bleek en blauw.

Nee, nee. Liefste, nee. Niet dood. Jij niet... dood.

Pakt zijn hand. Voelt het flesje. Pakt het. Ruikt eraan.

Bevriest innerlijk, maar nu definitief.

Het komt door mij. *Pauze.* Jij dacht dat ik dood was. *Pauze.*

Ik wist het, ja. Als ik er niet meer was en jij

moest missen wat we samen hadden en jij niets meer had
wat jou nog in verrukking bracht, waarom zou je
dan nog verder leven?

Ziet de ring aan haar vinger.

Hoe kom ik aan die ring?

Heeft Paris...

Lange pauze. O Romeo, mijn aller-, allerliefste.

Het was mijn stommitieit, die jou hiertoe dreef.

Pauze.

Ik zal je moeten volgen in de dood.

Staat op, loopt naar voren.

Epiloog

Julia

Ik zou je willen volgen in de dood. *Lange pauze.*

Ik kan het niet. Leven wil ik, leven. *Pauze.*

Ik weet niet hoe. Maar leven. Geen vreugde. Geen geluk.

Maar leven. Enkel de herinnering.

Aan de ultieme liefde. Van Romeo en Julia. *Af.*

Einde

Julia en Romeo ging in première bij Toneelgroep Mooi Weer & Zo
op 7 oktober 2021

SPEL Timo Beyerling, Alessandra Bosch, Julian Häuser, Mira Leibold, Philip Spreen

REGIE Eva Lemaire

DRAMATURGIE Alexander Schreuder, Agnes Szedlak

www.mooiweerenzo.nl

William Shakespeare (1564-1616) was de zoon van een handschoenmaker uit Stratford-upon-Avon en van Mary Arden, dochter uit een welvarende boerenfamilie in Wilmcote. Beide waren semi-analfabeet. In 1582 trouwde Shakespeare Anne Hathaway. Zij kregen drie kinderen: Susanna (1583-1649) en de tweeling Hamnet (1585-1596) en Judith (1585-1662). Circa 1585 vertrekt Shakespeare naar Londen, waar hij als acteur aan de kost probeert te komen. In 1589 schrijft hij zijn eerste toneelstuk, Henry v1. In totaal zal hij in twintig jaar tijd bijna veertig stukken schrijven, alleen of samen met andere auteurs en theatermakers. Hij schreef ook 154 sonnetten en twee lange, erotische gedichten, Venus and Adonis en The Rape of Lucrece. De helft van alle aan hem toegeschreven stukken is pas na zijn dood gepubliceerd, in de beroemde Folio-editie van 1623. Van andere stukken circuleerden tijdens Shakespeare's leven in Londen diverse roefdrukken, waarvan geen enkele door de schrijver zelf was geautoriseerd. Shakespeare was ook een gewiekst diplomaat en een gehaaid zakenman. Als aandeelhouder in zijn eigen theatergezelschap verdiende hij het tienvoud van het jaarsalaris van een schooldirecteur. Omstreeks 1610 keerde hij welgesteld terug naar Stratford. Hij overleed op 23 april 1616.

Toneelwerk

Tragedies

Titus Andronicus – 1593/1594

Romeo en Julia – 1595/1596

Julius Caesar – 1599

Hamlet– 1600/1601

Othello – 1604

Koning Lear – 1605

Macbeth – 1606

Antonius en Cleopatra – 1606/1607

Timon van Athene – 1607/1608

Coriolanus – 1607/1608

Komedies

De klucht der vergissingen – 1592-1594

Het temmen van de feeks – 1593/1594

De twee edellieden van Verona – 1594

Veel gewin, geen gemin – 1594/1595

Een midzomernachtsdroom – 1595/1596

De koopman van Venetië – 1596/1597

De vrolijke vrouwtjes van Windsor – 1597 – revisie ca. 1600/1601

Veel leven om niets – 1598/1599

Zoals u wilt – 1599

Driekoningenavond – 1601/1602

Eind goed, al goed – 1602/1603

Maat voor maat – 1604

Historische stukken

Eerste deel van Koning Henry v1 – 1589/1590 – revisie 1594/1595

Tweede deel van Koning Henry v1 – 1590/1591

Derde deel van Koning Henry v1 – 1590/1591

Richard 111 – 1592/1593

Edward 111 – 1592-1595 – auteurschap onzeker

Koning John – 1594-1596

Richard 11 – 1595

Eerste deel Henry 1v – 1596/1597

Tweede deel Henry 1v – 1598

Henry v – 1599

Troilus en Cressida – 1601/1602

Henry v111 – 1612/1613 – i.s.m. John Fletcher

Romantische stukken

Pericles – 1607/1608

Cymbeline – 1609/1610

Een winteravondsprookje – 1610/1611

De Storm – 1611

Tom Blokdijk (1939) is dramaturg geweest bij Theatergroep Hollandia van Johan Simons en Paul Koek, De Salon van Annemarie Prins en het RO Theater van Franz Marijnen. Verder leidde hij de Acteursopleiding van de Theaterschool Amsterdam van 1974 tot 1981, en was hij eindredacteur, en later redacteur, van het vaktijdschrift Toneel Teatraal. In 2007 verscheen een selectie uit zijn artikelen in BlokboekBlokschijf, Tom Blokdijk over theater 1970 – nu. Naast een twintigtal vertalingen maakte hij meer dan veertig bewerkingen voor het toneel.

tomblokdijkrechten@kpnmail.nl